

AZ APHTA

Az aphta egy olyan szájnyálkahártya betegség, mellyel az emberek kb. fele találkozhat élete folyamán. Előfordulása nőkön gyakoribb, sokszor megfigyelhető családi halmozódás. Sokak életét bizony igencsak megkeserítik ezek a kisebb, vagy nagyobb, igen fájdalmas „fekélyecskék”. Előfordulhat, hogy csak egy-két alkalommal fejlődik ki, más-kor félélévente, havonta, vagy akár gyakrabban is kiújulhat, de évek múlva spontán is elmaradhat a betegség.

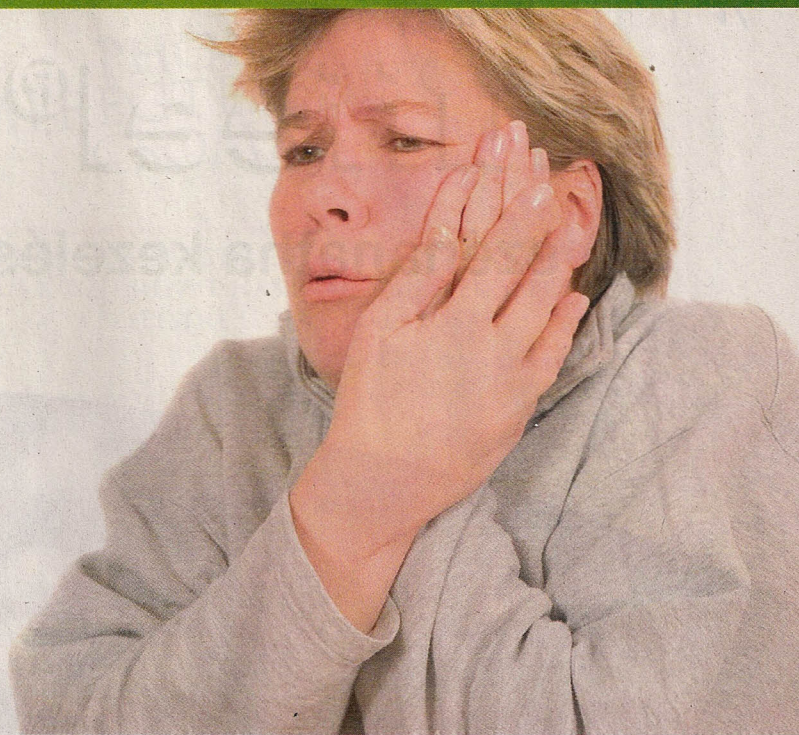
Az orvostudomány mai állása szerint még nem tudjuk pontosan az okát, bár szóba jön vírusos és immunológiai eredet, pszichés stressz, hormonális hatás (menstruáció kapcsán), vitaminhiány (vas, folsav, B12), táplálékfelszívódási zavar, vagy táplálékallergiák. Gyakori, hogy olyan gyomor-bélrendszeri betegségekhez társul, mint gyomorfekély, vagy fekélyes vastagbélgyulladás. Sok beteg saját magán is megfigyelheti, hogy olajos magvak (dió, mogyoró), csokoládé, vagy savas, fűszeres ételek evése váltja ki, de a szájban levő mechanikai sérülések (letört fog, éles szélű tömés, vagy fogpótlás), fogkövek hatására is keletkezhet. Ezen utóbbi tényezőkre azért is oda kell figyelni, mert –mint állandó mechanikus irritáció-rosszindulatú nyálkahártya elváltozásokat is okozhatnak, a fogkövek miatt létrejövő fogágybetegség pedig a szív és érrendszeri halálozás egyik rizikófaktorává lépett elő napjainkban.

Az aphta vérbő udvarral övezett, sárgás-fehéres hártával borított igen fájdalmas fekély, melynek három féle megjelenési formája létezik. Az elváltozás legtöbb esetben bevezető tünetekkel kezdődik égő, fájdalmas érzés képében.

A leggyakoribb az ún. kis vagy recidiváló aphta, (=rendszeresen kiújuló, vagy nevezzük szerzői nevén is: Mikulicz aphta) mely elsősorban az ajak belső oldalán, szájfenéken, a nyelv alsó-oldalsó felszínén, vagy az orcai nyálkahártyán fordul elő egyesével, vagy többszörösen. Nyirokcsomó duzzanat kísérheti. Ezek a lencsényi méretű fekélyek 1-3 hét alatt heg nélkül spontán gyógyulnak.

Az ún. nagy aphta (szerzői nevén Sutton aphta) sokkal „gonoszabb”, 1-4 cm átmérőjű, igen mély és fájdalmas kráterszerű fekély, mely már érinti a mélyebb szöveteket is és ezért a gyógyulás után (mely hetekig-hónapokig tarthat) mély hegeket hagy maga mögött. Sajnos nemcsak a szájban, hanem egyéb nyálkahártyákon is előfordulhat. Nagyon fontos a részletes kivizsgálás, mert gyakori, hogy valamilyen belgyógyászati háttérbetegség is fennáll.

A harmadik típus orvosi neve az ún. herpetiform ulceráció (szerzői neve Cooke aphta), vagyis megjelenési formáját tekintve a herpeszes elváltozáshoz áll közelebb, de mégis fekély. A szájnyálkahártya bármely területén előfordulhat, bár leggyakoribb helye a nyelv alsó felszíne. Sűrű csoportokban előforduló tűszúrásnyi, gombostűfejnyi, fájdalmas hámlásnyok, fekélyek, melyek össze-

folyhatnak és heg nélkül gyógyulnak. Gyomor-bél betegségek hajlamosítanak a kiújulásra.

Eltérően például egy gyomorfekélytől, mai napig sincs specifikus kezelés. Mindenekelőtt fontos a részletes kivizsgálás és a góctalanítás, mert a nyálkahártya elleni immunfolyamatokat kiváltó tényező gócból is szóródhat. Ezen kívül nem elhanyagolható a már említett mechanikus irritáló tényezők kiküszöbölése, fogköv eltávolítás, ínygyulladás megszüntetése, vitamin-, vagy vashiány felderítése.

Az egy ezrelékes higítású Neomagnol oldatos szájöblítés (naponta frissen készített oldat: negyed tableta egy pohár vízben) fertőtlenítő és összehúzó hatású. A már meglévő aphtát is segíti begyógyulni és a rendszeres öblögetés (aphtamentes időszakban is) sokaknak megelőzésre is beválik. Fájdalomcsillapításra gyógyszerárban kapható érzéstelenítő oldat ajánlható. Chlorhexidin tartalmú öblögetőkkel, vagy zseléekkel gyorsíthatjuk a gyógyulást, a hám regenerációját pedig B és C vitamin adásával segíthetjük. Jó hatású a lágy laser kezelés, melynek fájdalomcsillapító, gyulladás-csökkentő, sebgyógyulást serkentő hatása van. Komolyabb esetekben vas, folsav, B12 vitamin adását javasoljuk. Rendszeresen kiújuló esetekben érdemes utánanézni pszichés kiváltó okoknak, a hajlamot pedig, vagy az allergiát (hisz ilyenkor valami belső okról van szó és ez sokszor rejtetten maradhat) kezelhetjük a homeopátia eszközeivel. Ez utóbbi segíthet gyermekek szájgyulladásainál is, lerövidítheti a lefolyást, csökkentheti a szubjektív panaszokat. Akiknél visszatérő herpesz, vagy afta jelenik meg azoknak érdemes homeopata orvost felkeresni, mert ez esetben alkati kezelésre van szükség.

Dr Szabó Beáta
www.homeodent.hu
homeodent@t-online.hu